

1898

Miðvikudaginn 11. júní 1997.

Nr. 235/1997.

Íslandsbanki hf.

(Baldur Guðlaugsson hrl.)

gegn

Austurstræti 22 ehf.

(Jón Bjarnason hrl.)

Kærumál. Fjárnám. Kröfugerð. Frávísunarúrskurður felldur úr gildi. Málskostnaður.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Garðar Gíslason, Arnljótur Björnsson og Gunnlaugur Claessen.

Sóknaraðili skaut málinu til Hæstaréttar með kæru 27. maí 1997, sem barst réttinum ásamt kærumálgögnum 30. sama mánaðar. Kærður er úrskurður Héraðsdóms Reykjavíkur 23. maí 1997, þar sem máli sóknaraðila á hendur varnaraðila var sjálfkrafa vísað frá dómi. Kæruheimild er í j-lið 1. mgr. 143. gr. laga nr. 91/1991 um meðferð einkamála. Krefst sóknaraðili þess, að hinn kærði úrskurður verði felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka málið til efnismeðferðar. Hann krefst einnig kærumálskostnaðar.

Varnaraðili krefst staðfestingar hins kærða úrskurðar og kærumálskostnaðar.

Samkvæmt héraðsdómsstefnu höfðaði sóknaraðili málið til að fá dóm fyrir því, að honum væri heimilt að gera fjárnám í nánar tilgreindum eignarhluta varnaraðila í fasteigninni Austurstræti 22, Reykjavík, til tryggingar greiðslu hluta skuldar Daníelssonar hf. (áður Karnabæjar hf.) við sóknaraðila samkvæmt stefnu, áritaðri um aðfararhæfi 22. október 1991, eða samtals fyrir 3.000.000 króna auk dráttarvaxta frá 13. janúar 1991 til greiðsludags. Eru dómkröfur þessar gerðar í skjóli sjö tryggingarbréfa með veði í fasteigninni Austurstræti 22, Reykjavík, sem gefin voru út til Verslunarbanka Íslands hf., nú Íslandsbanka hf., til tryggingar skuldum Karnabæjar hf., síðar Daníelssonar hf., við sóknaraðila.

Sóknaraðili hefur aflað sér aðfararheimildar með fyrrgreindri áritun á stefnu fyrir skuldum dómþolans. Enda þótt aðfararheimildin hljóði ekki á nafn varnaraðila, verður henni allt að einu, sbr.

meðal annars 1. mgr. 36. gr. aðfararlaga nr. 90/1989, beitt til að leita fjárnáms inn í þann veðrétt, sem sóknaraðili hefur áður fengið fyrir kröfum sínum í fasteign varnaraðila, Austurstræti 22, Reykjavík. Er málshöfðun sóknaraðila að þessu leyti þarflaus.

Þrátt fyrir framangreint standa ákvæði laga því ekki í vegi, að sóknaraðili megi höfða einkamál til að fá leyst úr rétti sínum til að fá fjárnám gert hjá varnaraðila, þótt til þess bjóðist önnur og nærtækari úrræði. Þá eru ekki slíkir annmarkar nú á kröfugerð sóknaraðila, að frávísun varði. Eru því ekki skilyrði til að vísa málinu frá dómi, en rétt þykir að líta til framangreinds við ákvörðun málskostnaðar, sbr. a-lið 1. mgr. 131. gr. laga nr. 91/1991.

Samkvæmt þessu verður hinn kærði úrskurður felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka málið til efnismeðferðar. Þá verður sóknaraðili dæmdur til að greiða varnaraðila málskostnað í héraði og kærumálskostnað, eins og nánar greinir í dómsorði.

D ó m s o r ð :

Hinn kærði úrskurður er felldur úr gildi og lagt fyrir héraðsdómara að taka málið til efnismeðferðar.

Sóknaraðili, Íslandsbanki hf., greiði varnaraðila, Austurstræti 22 ehf., 30.000 krónur samtals í málskostnað í héraði og kærumálskostnað.

Úrskurður Héraðsdóms Reykjavíkur 23. maí 1997.

Stefnandi málsins er Íslandsbanki hf., kt. 421289-1589, Kirkjusandi, Reykjavík, en stefndi er Austurstræti 22 ehf., kt. 450689-1659, Austurstræti 22, Reykjavík.

Mál þetta er höfðað með stefnu, dagsettri 6. desember 1996, til þingfestingar hér fyrir dómi 9. janúar 1997. Það var tekið til úrskurðar um frávísunarkröfu stefnda að loknum málflutningi, sem fram fór 7. maí sl.

Dómkröfur.

Stefnandi gerir þær dómkröfur, að sér verði með dómi heimilað að gera fjárnám í eignarhlut stefnda í fasteigninni að Austurstræti 22, Reykjavík, nánar tiltekið 66,67% eignarinnar, ásamt tilheyrandi hlutdeild í eignarlóð og öllu því, sem eigninni fylgir og fylgja ber, til tryggingar á greiðslu hluta skuldar Daníelssonar hf. (áður Karnabæjar hf.) við stefnanda skv. stefnu, áritaðri um aðfararhæfi 22. október 1991, eða samtals fyrir 3.000.000 kr. auk

dráttarvaxta skv. III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 13. janúar 1991 til greiðsludags. Þá krefst stefnandi málskostnaðar úr hendi stefnda að mati dómsins.

Dómkröfur stefnda eru þær aðallega, að máli þessu verði vísað frá héraðsdómi, en til vara, að stefndi verði sýknaður af öllum kröfum stefnanda. Í báðum tilvikum gerir stefndi kröfu til málskostnaðar úr hendi stefnanda að mati dómara.

Við munnlegan málflutning um frávísunarkröfu stefnda ítrekaði stefndi kröfu sína um frávísun málsins, en auk þess var krafist málskostnaðar úr hendi stefnanda að mati dómsins. Í frávísunarþætti málsins gerir stefnandi þær dómkröfur, að frávísunarkröfu stefnda verði hrundið og málið verði tekið til efnisúrlausnar, og stefnda verði auk þess gert að greiða stefnanda málskostnað í þessum þætti málsins, sem tekið verði tillit til við efnisúrlausn þess.

— — —

Forsendur og niðurstaða.

Af aðfaraorðum Hæstaréttar, sem að framan eru tilgreind, má ráða, að áritun á stefnu 22. október 1991 í máli stefnanda á hendur Daníelssyni hf. hafi veitt stefnanda fullnægjandi heimild til að leita fullnustu í þeim eignum, sem hann nýtur veðréttar í fyrir skuldum dómþola. Því hafi fyrri málsókn stefnanda á hendur stefnda til að fá staðfestan veðrétt sinn í eignum hans verið tilefnislaus.

Samkvæmt 7. tl. 1. mgr. 1. gr. afl. segir, að aðför megi gera samkvæmt skuldabréfum fyrir ákveðinni fjárhæð, hvort sem veðréttindi hafa verið veitt fyrir skuldinni eða ekki, þar sem undirskrift skuldara sé vottuð af tveimur vitundarvottum og fleiri tilgreindum aðilum, ef berum orðum sé tekið fram í ákvæðum skuldabréfsins, að aðför megi gera til fullnustu skuldarinnar án undangengins dóms eða réttarsáttar.

Í 1. mgr. 3. gr. afl. er tekið fram, að aðfarar megi krefjast hjá þeim, sem skylda hvílir á, samkvæmt hljóðan aðfararheimildar, en auk þess hjá þeim, sem tekið hafa á sig sjálfskuldarábyrgð á efndum skuldbindingar skv. 7. tl. 1. gr. afl., og þeim, sem eiga verðmæti, sem standa að veði til tryggingar kröfu skv. 7. tl. 1. mgr. 1. gr. afl., ef áskilnaði þessara ákvæða gagnvart aðalskuldara er einnig fullnægt gagnvart þeim.

Að mati dómsins ber að skýra niðurlagsákvæði 1. mgr. 3. gr. afl. svo, að átt sé við það, að skuldareiganda sé heimilt að ganga að veði þriðja manns án undangengins dóms eða sáttar, sé ákvæði þess efnis í viðkomandi veðskjali.

Í öllum þeim tryggingarbréfum, sem hér eru til umfjöllunar og stefnandi

byggir á, eru ákvæði þess efnis, að honum sé heimilt að gera fjárnám í veðinu án undangengins dóms eða sáttar samkv. 15. gr. þágildandi laga um lög-
tak og fjárnám án undangengins dóms eða sáttar nr. 29/1885.

Með vísan til þess, sem að framan er rakið, þykir stefnandi ekki hafa sýnt fram á, að hann hafi lögvarða hagsmuni af því að fá efnisdóm í málinu, sbr. 2. tl. 25. gr. laga nr. 91/1991, og þykir því rétt að vísa málinu frá dómi af sjálfsdáðum (ex officio).

Rétt þykir, að stefnandi greiði stefnda málskostnað, sem ákveðst 50.000 kr.

Skúli J. Pálmason héraðsdómari kvað upp þennan úrskurð.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Máli þessu er vísað frá dómi af sjálfsdáðum.

Stefnandi, Íslandsbanki hf., greiði stefnda, Austurstræti 22 ehf., 50.000 kr. í málskostnað.
